

Спирания от полицията и малцинства: разбиране и предотвратяване на дискриминационно етническо профилиране

Член 21 от [Хартата на Европейския съюз за основните права](#) забранява дискриминация въз основа на няколко признака, включително раса и етнически произход.

Дискриминационно етническо профилиране в ЕС

Когато се използва като метод за разследване, в контекста на дейността на правозащитните органи, етническото профилиране често се третира като “криминално профилиране”. При този вид профилиране се използват признаци като физически белези, външност или поведение, с цел “описание на заподозряно лице”. Примери за използвани признаци са етнически произход, поведение или облекло, или често посещавани места.

Профилирането е незаконно, когато е дискриминационно.

Дискриминационното етническо профилиране включва:

- по-неблагоприятно отношение към дадено лице в сравнение с други, които са в подобна ситуация, например чрез упражняване на полицейски правомощия, като спиране и обиск;
- случаите, когато такова решение за упражняване на полицейски правомощия се основава само или главно на расата или етническия произход на това лице.

Защо дискриминационното етническо профилиране е незаконно?

Пряка дискриминация на базата на раса или етнически произход е незаконна. Това е принцип на международното право и се съдържа в Хартата на ЕС за основните права.

Там, където се упражняват полицейски правомощия спрямо физически лица и *единствената или основната причина* за това е тяхната раса или етнически произход, профилирането е дискриминационно.

За да не бъде считано за дискриминационно, всяко решение за упражняване на полицейски правомощия трябва да се основава на фактори, различни от расата или етническия произход на лицето. Същото важи дори когато расата или

етническият произход имат отношение към конкретната операция или политика.

Етническа статистика в ЕС

В повечето държави-членки на ЕС липсва конкретна статистическа информация, свързана с използването на полицейски правомощия в зависимост от раса или етнически произход. Такава информация може да се използва за предотвратяване на дискриминация.

Основното препятствие пред събирането на такива данни е широко разпространеното тълкуване на национални институции, че то би било несъвместимо с правилата, касаещи защита на личността, и в частност защита на информацията. Различно е положението, когато има достатъчно предпазни мерки за защита на правото на личен живот.

Свързаните с етническия произход статистически данни, които не позволяват идентификация на индивиди, могат да се отчитат заедно с данните за това дали спиранията са били поради извършване на незаконно действие от лицето, или са позволили предотвратяване на такова действие. Когато има прекомерно несъответствие между спиранията на лица от конкретни малцинства и степента на разкриване или предотвратяване на престъпления, може да се предположи прекалено използване на расата или етническия произход като критерий и наличие на дискриминация.

Обединеното кралство е единствената държава-членка на ЕС, в която систематично се събират полицейски данни за спиранията, които включват информация относно етническия произход на спрените лица. Данните, събирани в Обединеното кралство, са обществено-достъпни и следователно могат да станат основание за полицейска отговорност. Успехът в поддържане на реда от полицията като “обществена служба” е свързан с това как се третират различните общности и как те самите чувстват, че са третирани от полицията. Добрите отношения с полицията и доверието към службата водят до по-високи нива на предоставяне на сведения за престъпления.

Опитът на малцинствата в ЕС по отношение на полицейската дейност

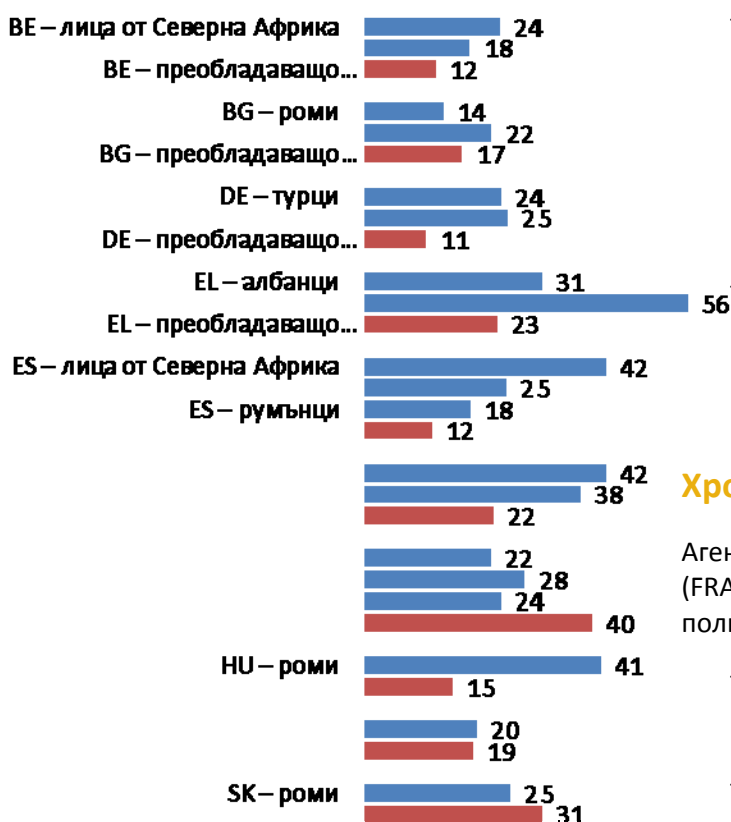
[EU-MIDIS](#), първото проучване за целия ЕС с въпроси към имигрантите и етническите малцинства за

претърпяна от тях дискриминация и криминално преследване във всекидневието показва, че:

- лица от малцинствата са спирани от полицията по-често, отколкото такива от преобладаващото население, живеещи в същите квартали в Белгия, Германия, Гърция, Испания, Франция и Унгария. Не така стоят нещата в Словашката република, България, Италия или Румъния.

Фигура 1

Спрени от полицията през последните 12 месеца (%) (от всички анкетирани)

(Обърнете внимание, че са направени сравнения между спиранията от полицията на лица от малцинствата и от преобладаващото население само в десет от 27 държави-членки на ЕС)

Съкращения за държавите

BE = Белгия, BG = България, DE = Германия, EL = Гърция, ES = Испания, FR = Франция, IT = Италия, HU = Унгария, RO = Румъния, SK = Словашка република.

- Някои малцинствени групи са подложени на особено силен полицейски контрол – например в Гърция участвалите в проучването роми, които са били спирани

от полицията са били спирани от полицията средно 6 пъти за период от 12 месеца.

- Анкетираните представители на преобладаващото население смятат, че полицията проявява уважение към тях, докато повечето анкетирани от малцинствата заявяват, че полицаите проявяват неуважение.

В Белгия например, 85% от анкетираните от преобладаващото население смятат, че полицаите са проявили уважение към тях при последното им спиране от полицията, в сравнение с 42% от анкетираните лица от Северна Африка и 55% от анкетираните турци.

- Малцинствените групи, които смятат, че са били спирани от полицията поради своя етнически произход или защото са имигранти, имат по-малко доверие към полицията, отколкото представителите на малцинствата, които са били спирани и смятат, че това няма връзка с малцинствената им принадлежност.

Всеки втори с малцинствен произход, които е бил жертва на нападение, заплаха или сериозен тормоз заявява, че не е съобщил за тези произшествия на полицията защото не е бил уверен, че полицията би направила нещо.

Хронология

Агенцията на Европейския съюз за основните права (FRA) е публикувала два доклада за спиранията от полицията и малцинствата:

- Доклад на EU-MIDIS „Данни на фокус“: Спиранията от полицията и малцинствата (октомври 2010)
- Разбиране и предотвратяване на дискриминационното етническо профилиране: ръководство (октомври 2010)

През 2008 г. FRA интервюира 23 500 имигранти и лица от етнически малцинства чрез преки интервюта във всичките 27 държави-членки на ЕС. За да има възможност за сравнение на основните резултати, в Белгия, България, Франция, Германия, Гърция, Унгария, Италия, Румъния, Словашката република и Испания бяха интервюирани и 5 000 лица от преобладаващото население, живеещи в същите райони като малцинствата. Основните резултати от EU-MIDIS са на разположение на www.fra.europa.eu